

fórum v tom pevnom presvedčení, že jedine takto dôjdeme ku našim spravodlivým požiadavkám.

Predostrieme tedy úctivo toto III. memorandum písomne, kojení tou nádejou, že Vašej Excelencii svetoznáma spravodlivosť nestrpí ďalej, aby podriadené medzítka – alebo osoba – vzdor všetkým nariadením a sľubom, vzdor výroku najvyššieho administratívneho súdu odoprelí príslušnosti tým niekoľko chudobným kňazom, ktorí verne a svedomito konajú povinnosti svoje voči štátu.

Podivné je, že tým hlinkovcom, ktorí búria a verejne štvú proti republike, neodoprelí štátne pôžitky, lež ich odoprelí spokojným, tichým a lojálnym občanom.

V tom pevnom presvedčení, že Excelencia Vaša nájde čo najrýchlejší spôsob, že by našim požiadavkám právnym vyhoveno bolo,
ostávame najhlbšej oddanosti

v Lukačovciach, 28. sept[embra] 1924.

Augustin Petrášek^c
farár lukáčovský^c

Ján Knihay^c
farár čermanský^c

DOPIS

AKPR, f. KPR, protokol R, inv. č. 979, k. 15. Originál, strojopis.

- a – Adresováno: Jeho Excellencie Pánu Prezidentovi Československej Republiky v Topolčiankách.
- b – Kongrua – plat duchovného ve státech, kde není uskutečněna odluka státu od církve.
- c – Psáno vlastnoručně perem.
- 1 – Viz zde dok. č. 112.

Ústředí všeodborového sdr. křes. soc. dělníků slovenských T. G. Masarykovi^a /130
Ružomberok, 24. října 1924

Všeodborové združenie kresťanského] soc[ialistického] robotníctva slovenského dovoli si predložiť nasledovné

memorandum.

V mene tých najbiednejších nášho národa, v mene slovenského kresťanského] robotníctva, obraciame sa s úpenlivou prosbou k pánu Prezidentovi, – ktorý sám skúsil, čo je chudoba,

ktorého náchylnosť k robotníctvu je známa, – aby na smutnom položení slovenského robotníctva zjednal akú-takú nápravu.

Najboľavejšia rana slovenského robotníctva je nezamestnanosť, ktorá je systematicky vyvolávaná s odbúraním slovenského priemyslu. Chudobné, hornaté naše Slovensko len preto vedelo vyživiť svojich obyvateľov, lebo bol jeho priemysel zo strany bývalej maďarskej vlády rôznymi investíciami napomáhaný. Teraz nie že by bol tento priemysel napomáhaný, ale opačne je odbúraný, a to všetko v prospech priemyslu v tak zv[aných] historických zemiach. Prípady sú všeobecne známe. Z Podbrezovej bola postúpená výroba jemného plechu železiarňam vítkovickým, podobné prevody sa stali aj v baniach baňsko-štiavnických. Avšak nie len redukcie boli prevedené, ale aj úplné odbúranie. (Krompachy, Zvolen, atď.) Následky tohoto sú a budú hrozivé pre budúcnosť a to tak pre ľud, ako aj pre štát; pre ľud preto, lebo tento následkom nezamestnanosti živori a zase štátu je to preto nebezpečné, lebo ten zbedačený ľud ľahko podľahne demagógii rozvratných živlov; a potom aj vystáhovalectvo je odtekaním nenahraditeľnej krvi nášho národa.

Cieľom nápravy žiadame, aby vláda všemožne napomáhala slovenský priemysel a to štátnymi dodávkami a kde je to potrebné i investíciami, ďalej aby boli zoštátnené dráhy, ktoré sú v súkromnom vlastníctve a pri železn[ičnej] doprave, aby mali slovenské podniky zľavu.

Dokiaľ nebude nahradený priemysel namiesto odbúraného, aby sa umiernila nezamestnanosť, ako aj z iných národohospodárskych záujmov, nech je hneď prikočené k stavbám projektovaných železn[ičných] tratí, ciest a k reguláciám riek.

Máme veľa prípadov, že v štátnych podnikoch sú robotníci pre ich politické presvedčenie prenasledovaní, napríklad v Podbrezovej sú z práce prepustení preto, že sú v našej slovenskej a kresťanskej odborovej organizácii. Pravda pri prepúšťaní sa nepovie robotníkovi, že je pre presvedčenie prepustený, lebo máme zákon proti teroru, ale súkromne dá sa robotníkovi znáť, že len preto dostal výpoveď, lebo je povedomým Slovákom a kresťanom.

Žiadame, aby pozemková reforma bola prevádzaná tak, aby neboli pri tom ukrivdení najviac chudobní poľnohospodárski robotníci a tak zv[aní] deputátnici. Nech sa im poskytne pôdy za splátky, aké sú oni v stave platiť, alebo nech je postarané pre nich o iné zamestnanie.

Strieľanie četníctva do slovenských robotníkov, čo sa viac raz na Slovensku stalo, je zaiste len následok terajších neblahých hospodárskych pomerov slovenského robotníctva, a preto úprimne žiadame, aby bolo postarané o hospodárske a sociálne potreby slovenského robotníctva.

Úfame, že pán prezident, na ktorého sa zo strany robotníctva každý s dôverou obracia, vyslyší aj naše prosby a čo bude môcť v prospech slovenského robotníctva vykoná.

V Ružomberku, dňa 24-okt[óbra] 1924.

S výrazom hlbokkej úcty za:

Ústredie všeodbor[ového] združenia kresť[anských] soc[ialistických] rob[otníkov] slo-
v[enských] v Ružomberku^b

R. Čavojský^c
ústr[edný] tajomník

D. Labaj^c
ústr[edný] predseda

MEMORANDUM

AKPR, f. KPR, inv. č. 1060/A, č. j. A 1741/24, k. 152. Originál, strojopis.

- a – Adresováno: Pánu prezidentovi Republiky Česko-Slovenskej v Topoľčiankach.
- b – Razítko organizace.
- c – Vlastnoruční podpis perem.

Spolek profesorů Slováků v Bratislavě T. G. Masarykovi^a
Bratislava, 10. listopadu 1924

/131

V Bratislave 10. novembra 1924.

Memorandum

Spolku profesorov Slovákov
pánu prezidentovi ČSR, T. G. Masarykovi
v Prahe.

Spolok profesorov Slovákov so synovskou láskou a dôverou predkladá Tvorcovi a Otcovi vlasti najpálčivejšie sťažnosti svojho členstva.

1. Na Slovensku v šiestom roku ČSR ešte vždy jestvuje nešťastný „zmluvný pomer“, na ktorom sa vo svojom poslednom spise „Nové Slovensko“ natoľko pozastavil i náš znamenitý priateľ Scotus Viator.¹ Pomer tento hmotne i mravne poškodzujúci kvalifikovaných profesorov – Slovákov bez ich akejkoľvek viny, slúži len na zväčšovanie rozporu medzi Čechmi a Slovákmí. Žiadame odstránenie „zmluvného pomeru“ pri kvalifikovaných silách.

2. Bôľne sa dotklo všetkých členov S. P. S., že predseda Karol Murgaš bol preložený z Košíc do Ružomberka. Je všeobecne známo na celom Slovensku, že on bol vodcom a hýbadlom tej kultúrnej a konsolidačnej práce, ktorá sa tak erupčivou silou vykonávala na slovenskom východe. On tak mnoho vykonal od prevratu za slovenské školstvo, za slovenský národ a za ČSR, ako nikto iný na týchto ohrozených baštách slovenského východu. Zakladal všelijaké spolky, v Košiciach a na okolí vydržoval krásne prednášky